

Paleta i pióro. W kręgu korespondencji sztuk

1. I semestr.
2. Konwersatorium fakultatywne, 30 godz.
3. Zaliczenie uzyskuje się na podstawie obecności i krótkiej pracy pisemnej: esej związany z tematyką zajęć lub projekt metodyczny. Po uzyskaniu zaliczenia istnieje możliwość zdawania egzaminu.
4. Poziom podstawowy.
5. Treści:

Zajęcia otwiera krótkie szkolenie warsztatowe z zakresu patrzenia na obrazy i mówienia o sztuce. Kolejne spotkania poświęcone są różnym relacjom literacko-malarskim, wybranym tematom z pogranicza sztuk, jak np. „wiersz o obrazie” jako świadectwo percepcji, ilustracja jako rodzaj przekładu, korespondencyjne ujęcie prądów artystycznych, artefakt kulturowy. Nie są wymagane kompetencje z zakresu historii sztuki, ale mile widziane będą wrażliwość i otwartość oka.

6. Efekty kształcenia: Student kształtuje umiejętności analizowania tekstów kultury i podejmuje próbę wykorzystania wiedzy o sztuce w praktyce szkolnej.

7. Lektura:

Wysłouch Seweryna, *Literatura a sztuki wizualne*, Warszawa 1994.

Okoń Waldemar, *Sztuki siostrzane. Malarstwo a literatura w Polsce w drugiej połowie XIX wieku. Wybrane zagadnienia*, Wrocław 1992.

Grodecka Aneta, *Uczeń z wyobraźnią. Ćwiczenia z analizy tekstów kultury*, Sopot-Poznań 2003; *Wiersze o obrazach. Studium z dziejów ekfrazy*, Poznań 2009; *Poeci patrzą... Obrazy, wiersze, komentarze*, Warszawa 2008; *Słowo i obraz w epoce multiplikacji*, Poznań 2016.

Paleta i pióro. W kręgu korespondencji sztuk – tematyka spotkań i teksty

- 19.11. Ilustracja – dodatek edytora (Czesław Miłosz, *Obłoki*; Lucjan Rydel, *Syreny*)
- 26.11. Ilustracja – typy, rozpoznawanie (Lewis Carroll, *Obląkana herbatka*, w: *Przygody Alicji w Krainie Czarów*; 1865)
- 03.12. Przekład intersemiotyczny i jego tajniki (Wisława Szymborska, *Utopia*; Bolesław Leśmian, *W malinowym chruśniaku*)
- 10.12. Krzyk w kulturze – ekspresjonizm w ujęciu korespondencyjnym: Jan Kasprówicz, *Święty Boże, Święty Mocny* (fragmenty), z tomu *Ginącemu światu*, 1901
- 17.12. Impresjonizm – słowo, barwa, muzyka: Kazimierz Przerwa Tetmajer, *Słońce*, w: *Poezye*, t.3, 1899)
- 07.01. Ekfrazja – próba typologii
- 14.01. Ekfrazy z muzycznym wsparciem: Jacek Kaczmarski, *Pikieta powstańcza* (wg obrazu M. Gierzyńskiego) 1980, program *Muzeum; Rozstrzelanie* (wg obrazu A. Wróblewskiego) (1980, program *Muzeum*); Marek Grechuta, *Piruet na polnej drodze (Tancerka z bukietem - Degas)*, z tomu *Na dnie serca*, Kraków 1991
- 21.01. Infraza – próba rozpoznania (**dobór tekstów uczestnicy fakultetu**)
- 28.01. Wobec Wojtkiewicza. O słabościach pióra
- 04.02. Wobec sztuki prymitywnej: Stanisław Tabisz, *Kwiaty i noc Serafimy*, w: *Obraz i słowo... W kręgu poezji* [katalog wystawy w galerii Nowohuckiego Centrum Kultury, 10.06.-15.07.2016], red. J. Warchoł, Kraków 2016
- 11.02. Na moście i pod mostem. Artefakt w kulturze

Paleta i pióro. Spis lektur pożądaných

1. Balcerzan Edward, *Poetyka przekładu artystycznego*, [w:] tegoż *Oprócz głosu. Szkice krytyczno-literackie*, PIW, Warszawa 1971; przedruk [w:] *Polska myśl przekładoznawcza*, red. Piotr de Bończa Bukowski, Magda Heydel, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013, s. 103-118, online.
2. Balcerzan Edward, *Poezja jako semiotyka sztuki*, [w:] *Pogranicza i korespondencje sztuk*, red. Teresa Cieślikowska, Janusz Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1980, s. 22-39, online.
3. Grodecka Aneta, *Poeci patrzq... Obrazy, wiersze, komentarze* [Zapomniany świat płynie w dal (Chagall i Kulmowa); Uniesiona dłoń (Michał Anioł i Konopnicka); Odkrywanie artysty (Nikifor i Herbert), Spisane rozstrzelonym drukiem (Wróblewski i Kaczmarek)], Warszawa 2008, pdf.
4. Grodecka Aneta, *Sceny „Odysei” w sztuce polskiej*, „Quart” 2017, nr 4, s. 28-43, online.
5. Grodecka Aneta, *Słowo i obraz w epoce multiplikacji* (rozd. *Obraz w powieści, powieść o obrazie. Maniera ekfrazystyczna w dawnej i współczesnej prozie*), Poznań 2016, pdf.
6. Grodecka Aneta, *Uczeń z wyobraźnią. Ćwiczenia z analizy tekstów kultury*, Sopot-Poznań 2003.
7. Grodecka Aneta, *Wektor poetycki w biografiach artystów: Olga Boznańska, Wojciech Weiss, Jerzy Tchorzewski*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka” 2019, nr 35, s. 217-237, online.
8. Grodecka Aneta, *Wiersze o obrazach. Studium z dziejów ekfrazy*, Poznań 2009.
9. Hendrykowski Marek, *Adaptacja jako przekład intersemiotyczny*, „Przestrzenie Teorii” 2013, nr 20, s. 175-184 [online].
10. Hopfinger Maryla, *Intersemiotyczne filmowej, podstawy adaptacji*, „Studia Estetyczne” 1969, nr 6; lub wprowadzenie w książce: Hopfinger Maryla, *Adaptacje filmowe utworów literackich. Problemy teorii i interpretacji*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1974.
11. Okoń Waldemar, *Sztuki siostrzane. Malarstwo a literatura w Polsce w drugiej połowie XIX wieku. Wybrane zagadnienia*, Wrocław 1992.
12. Radziejewicz Teresa, *Od ekfrazy do infrazy*, w: *Logos. Filozofia słowa. Szkice o pograniczach języka, filozofii i literatury*, red. K. Andruczyk, E. Gorlewska, K. Korotkich, Instytut Filologii

- Polskiej, Wydział Filologiczny, Białystok 2017, s. 167-181; online
13. Szczęsna Ewa, *Wprowadzenie do poetyki intersemiotycznej*, [w:] *Intersemiotyczność. Literatura wobec innych sztuk (i odwrotnie)*, red. Stanisław Balbus, Andrzej Hejmej, Jakub Niedźwiedź, Universitas, Kraków 2004; lub wstęp w książce: Szczęsna Ewa, *Poetyka mediów. Polisemiotyczność, digitalizacja, reklama*, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007.
 14. Tabakowska Elżbieta, *Między obrazem a tekstem, czyli o przekładzie intersemiotycznym*, w: *Między obrazem a tekstem*, red. Alina Kwiatkowska, Jerzy Jarniewicz, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2009.
 15. Tokarski Ryszard, *O poszukiwaniu języka. Język i obraz w przekładzie intersemiotycznym*, [w:] *Konwencja i kreacja w tekstach kultury*, red. Małgorzata Karwatowska, Robert Litwiński, Adam Siwiec, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2016, s. 73-82.
 16. Wysłouch Seweryna, *Ekfrazja czy przekład intersemiotyczny?* [w:] *Od tematu do rematu. Przechadzki z Balcerzanem*, red. Tomasz Mizerkiewicz, Agata Stankowska, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2007, s. 489-503.
 17. Wysłouch Seweryna, *Przestrzeń jako kategoria transdyscyplinarna*, „Estetyka i Krytyka” 2009–2010, nr 17/18, s. 47-60 [online].
 18. Wysłouch Seweryna, *Tekst a ilustracja*, [w:] teŹe *Literatura a sztuki wizualne*, PWN, Warszawa 1993.
 19. Wysłouch Seweryna, *Wizualność metafory*, [w:] teŹe *Literatura a sztuki wizualne*, PWN, Warszawa 1993; przedruk w: *Literatura a malarstwo - malarstwo a literatura. Panorama myśli polskiej XX wieku*, pod red. G. Królikiewicz, O. Płaszczewskiej, I. Puchalskiej, M. Siwiec, Kraków 2009, pdf.
 20. Zubal Ivan, *Encyklopedia obrazu. Jak rozumieć obraz*, przeł. J. Bakalarz, Bratysława-Warszawa 2004, pdf.